

HSL:n suunnittelemassa tasahinnoittelumallissa on monia hyviä puolia, myös Kirkkonummen kunnan kannalta. Vaikka tasatariffi on monelta kannalta hyvä hinnoittelumalli, sitä ei voi toteuttaa hinnalla millä hyvänsä. Taloudellisesti se on esitetyssä muodossa Kirkkonummen kunnalle mahdoton.

Tasahinnoittelumalli esitetyllä rahoitustavalla, joka korottaisi merkittävästi kuntaosuutta, johtaisi Kirkkonummella suuriin veronkorotus- tai säästöpaineluihin.

HSL:n talous- ja toimintasuunnitelman 2023-2025 mukaan Kirkkonummen kuntaosuus ennen edellisten vuosien yli/alijäämää on 7,734 milj. euroa vuonna 2023, 7,524 milj. euroa vuonna 2024 ja 7,646 milj. euroa (2025). HSL:n esittämien laskelmien mukaan tasahinnoittelumallissa Kirkkonummen kuntaosuus em. tasosta nousisi 2,4 milj. euroa eli 31% vuoden 2024 TSS:n mukaisesta tasosta.

Tasahinnoittelumallin taloudelliset vaikutukset ovat kohtuuttoman suuria verrattuna kunnan talousarvion kokonaissummaan. Kirkkonummen kunnan toimintamenot kokonaisuudessaan v. 2023 ovat noin 139 milj. euroa. Tasahinnoittelumallin tuoma lisäkustannus 2,4 milj. euroa kunnalle vastaa siis noin 1,7% kunnan kaikista toimintamenoista. Lisäkustannuksen kattamista säästöinä voi verrata esimerkiksi 40 opettajan palkkakustannuksiin tai kunnan kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun yhteenlaskettuihin toimintakustannuksiin. Kun näiden vaikuttavuutta verrataan tasatariffiin, ei sitä voida pitää tarkoituksenmukaisena rahojen kohdentamisena. Säästötarve olisi valtava, vaikka huomioidaan tasahinnoittelumalli kokonaisvaikutukset.

Koska kuntien mahdollisuudet panostaa joukkoliikenteeseen nykyistä enemmän säästämällä muusta toiminnasta ovat vähäiset, tulisi kehyskuntien kuntaosuuksien nousu tasatariffimallissa kattaa joko veroja korottamalla tai joukkoliikenteen tarjontaa vähentämällä. Kirkkonummella kuntaosuuden nousu edellyttäisi noin 0,25 %-yksikön kunnallisveron korotusta. On hyvin todennäköistä, että Kirkkonummi ja muut kehyskunnat joutuvat vaatimaan kuntaosuuden korotuksen kompensoimista pääosin joukkoliikenteen tarjonnan leikkauksilla, mikä tulee ottaa huomioon myös hinnoittelumallien vaikutusten arvioinneissa.

Kehyskunnissa tyypillinen tilanne joukkoliikenteessä on ollut, että liikennevälineissä on kohtuullisesti vapaata kapasiteettia ja lisääntyvä matkustus ei ole useimmilla linjoilla edellyttänyt lisätarjontaa. Isossa kuvassa lisääntyvä joukkoliikennematkustaminen on mahdollistanut joukkoliikennejärjestelmän kustannustehokkuuden parantumista niin paljon, että kuntaosuus ei ole noussut, vaan hyvin suunnitellut parannukset on pystytty toteuttamaan kasvaneella lipputulokertymällä. Mikäli lipputulokertymä uusista matkustajista jää nykyistä alhaisemmalle tasolle kunnan taloudellinen intressi toteuttaa esim. joukkoliikennettä tukevaa maankäyttöä häviää.

Hyvään hallintotapaan ei kuulu, että päätöksiä, joilla on kuntayhtymän jäsenkuntiin taloudellisesti näin suuria muutosvaikutuksia, tehtäisiin kuntayhtymän hallituksen päätöksellä kuulematta kattavasti jäsenkuntia. Ratkaisun tekemisessä tulee nyt ottaa aikalisä ja varmistaa, että muutoksen aiheuttamat vaikutukset ovat kaikkien jäsenkuntien hyväksyttävissä. Kirkkonummen kunta vastustaa tasahinnoittelumallin toteuttamista esitetyllä rahoitusmallilla lähivuosina.